

PATRICK DENNIS

LA VOLTA AL MÓN
AMB LA TIETA MAME

TRADUCCIÓ DE L'ANGLÈS
DE DOLORS UDINA

BARCELONA 2013

QUADERNS CREMA

TÍTOL ORIGINAL *Around the World with Auntie Mame*

Publicat per
QUADERNS CREMA

Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906 - Fax. 934 147 107
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© 1958 by Patrick Dennis, 1983, 1990 by la família Tanner. Edició contractada a través de Broadway Books, un segell de Crown Publishing Group, divisió de Random House Inc.

© de la traducció, 2013 by Dolors Udina Abelló
© de la il·lustració de la coberta, 2003 by Edwin Fotheringham
© d'aquesta edició, 2013 by Quaderns Crema, S.A.U.

Drets exclusius d'edició en llengua catalana:
Quaderns Crema, S.A.U.

A la coberta, il·lustració d'Edwin Fotheringham

ISBN: 978-84-7727-549-7
DIPÒSIT LEGAL: B.16 292-2013

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

PRIMERA EDICIÓ *octubre de 2013*

Sota les sancions establertes per les lleis, queden rígorosament prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta edició mitjançant lloguer o préstec públics.

LA TIETA MAME I LA POSTERITAT

Ja som gairebé a Nadal i cada cop l'espero amb més recança. Totes les botigues que per Sant Miquel encara no tenien decoració nadalenca se'n van rescabalar amb ostentació per Halloween. A cada cantonada hi ha altaveus que bramen nadales enllaunades. Els dependents de Saks estan de més mal humor, els de Lord & Taylor són més arrogants, els de Bergdorf més queixosos que en cap altra estació de l'any.

Tot al meu voltant veig nens que de la mà dels pares van als departaments de joguines a veure els regals ruïnosos que demanaran a Santa Claus. Cada nit, al tren, veig pares, carregats amb paquets immensos, que no parlen dels impostos, de política ni del mercat, sinó de la complexitat de muntar trens elèctrics i bicicletes angleses.

Detesto anar cada dia al despatx perquè no m'hi espera res més que un missatge d'aquell imbècil pretensions del Departament d'Estat dient que encara no han aconseguit informació fiable però que fan tots els esforços possibles; un telegrama de la comtessa d'Upshot (abans Vera Charles) dient que no havia pogut establir contacte amb ells al funeral de l'Aga Khan al juliol, però que li *semblava* haver-los vist a l'aeroport de Copenhaguen al setembre: una carta inconnexa del meu espia de Londres, Percy Pankhurst, anunciant-me que la seva agència de detectius els segueix la pista i demanant-me un ingrés de cent lliures més.

Més encara, detesto tornar a casa a la nit. És una casa d'estil georgià, a Verdant Greens, una urbanització de dues-

centes cases en quatre estils diferents a tot just una hora de Nova York si el tren va a l'hora. La meva dona i jo detestem la casa, i també detestem Verdant Greens. Ens hi vam traslladar quan va néixer el nostre fill perquè pogués trepitjar herba, respirar aire fresc i anar a una escola més aviat mediocre sota la mirada penetrant col·lectiva d'un grup de mares indiscretes de Verdant Greens que coneixen més o menys l'argot psiquiàtric. I ara la meva dona i jo fins i tot comencem a detestar-nos l'un a l'altre. La nostra caseta de preu exagerat i mal construïda—set habitacions, dos banys i mig, i unes golfes suplementàries—s'ha convertit en una closca buida que ressona, la presó de dues persones solitàries, callades i frustrades. El fill per al benestar del qual vam comprar aquesta casa ja no hi és. Va ser segrestat el 1954.

Quan dic segrestat no em refereixo a res que impliqui notes de rescat i escales repenjades a la paret. Va marxar just després del seu setè aniversari amb la nostra benedicció i els nostres petons de comiat. Fins i tot vam dir-li adéu amb la mà a Idlewild quan el gran avió de la Panamericana se'l va endur a l'Índia. Però no l'hem tornat a veure—i a penes n'hem sabut res—des de llavors. Això era el juny de 1954. Se suposava que havia de tornar a la primeria de setembre, just a temps per anar a l'escola. Han passat dos anys i mig, i ara ens enfrontem a un altre Nadal ple de malenconia sense en Michael a casa. I tot perquè a la tieta Mame li va caure bé el nen i volia endur-se'l a fer un petit viatge!

La tieta Mame és una dona francament insòlita. Em va educar ella des que em vaig quedar orfe a deu anys. No perquè ningú l'hi demanés—ni parlar-ne—ni perquè tingués cap desig d'adoptar un fill únic solitari durant els seus anys

d'apogeu al 1929. Simplement, era l'única parenta viva que jo tenia. Ens vam veure atrapats l'un amb l'altra i en vam haver de treure el màxim profit.

Ella em va educar, però a la seva manera atropellada, per a horror del meu fideïcomissari, el senyor Dwight Babcock de la Knickerbocker Trust Company, dels mestres de l'Acadèmia Sant Bonifaci d'Apathy, Massachusetts (on finalment em va matricular el senyor Babcock després d'unes quantes incursions de la tieta Mame en la pedagogia progressista), i de vegades fins i tot per a horror meu.

Vam viure junts a molts llocs, la tieta Mame i jo. Vam viure en un dúplex a Beekman Place durant els anys vint, quan la tieta Mame encara era la senyoreta Dennis, encara era rica i vivia la seva fase japonesa. Vam viure en un garatge a Murray Hill durant la Depressió, abans que la tieta Mame trobés l'amor i el matrimoni, i més riqueses encara, com a senyora de Beauregard Jackson Pickett Burnside. Durant un temps vam viure en una plantació a Georgia amb l'oncle Beau. Llavors, quan la tieta Mame es va convertir en la novena vídua més rica de Nova York, vam viure en una gran casa de Washington Square. També vam viure a diversos altres llocs del món fins que em vaig fer gran i em vaig casar. Després d'això, l'adreça de la tieta Mame—sempre que s'hi quedava prou temps per tenir-ne—va ser l'hotel Saint Regis. Avui no sé on viu, la tieta Mame. Tant de bo ho sabés, perquè és també on viu el meu fill. Si és que encara és viu, és clar.

Però per molt poc ortodoxos i excèntrics que hagin pogut ser els mètodes d'educació infantil de la tieta Mame—els seus detractors han fet servir adjectius com ara *depravats* i *llunàtics*—, no crec que cap de les coses extravagants que va fer em fessin cap mal.

Val a dir que aquesta no és l'opinió de la meva dona, la

Pegeen. Quan ahir a la nit vaig arribar a casa, a Verdant Greens, m'esperava a la porta.

—Fa fred a fora, estimada—vaig dir fent-li un petó—. ¿Ha arribat res per correu? Vull dir alguna felicitació de Nadal especialment terrible.

La Pegeen sabia perfectament a què em referia, i no es va estar de dir-m'ho.

—Sé perfectament què vols dir. Vols dir si se sap res del nostre fill o d'aquella boja que se'l va endur. I la resposta és que no. Com cada dia des de fa quatre mesos. No! No! No! Déu meu, Patrick, no puc menjar, no puc dormir, ni tan sols puc pensar de tant que em preocupa que el meu fill sigui en mans d'aquella vella boja. Fins i tot podria ser que el nostre pobre Michael fos mort i enterrat.

—Oh, no ho crec. Ens n'hauríem assabentat, segur.

—¿Assabentat? ¿De què ens hem assabentat? Sis telegrams, quatre ratlles de res en unes quantes postals miserables: el Taj Mahal, una casa de banys a Tòquio, un monestir de lames al Tibet, un bloc d'apartaments a Tel Aviv que semblava una calaixera amb tots els calaixos oberts, el Hilton d'Istanbul, el Festival Mozart, *Animation sur la Plage* des del Cap d'Antibes, una dotzena de paraules més i prou sobre el nostre fill, en dos anys i mig!

—No és ben bé així, Pegeen. Tant en Michael com la tieta Mame han tingut el detall de recordar els nostres aniversaris respectius, la data del nostre casament, Nadal... i amb molta generositat, per cert. Jo encara tinc aquell mantell mandarí...

—Nadal. ¿Com goses *dir* aquesta paraula? Serà el tercer Nadal que passarem sense el nen a casa. ¿No et sembla que tot Verdant Greens en deu anar ple?

—Estic segur que en parlen, però no em sembla tan interessant per...

—El noi té gairebé deu anys. No l'he vist des que en tenia set. Ja no tindrem ocasió de fer escoltisme, ell com a nen explorador i jo com a mare guia.

—No, si puc fer res per impedir-ho.

—D'acord, reconec que sona una mica descoratjador. Però pensa en les altres coses que s'està perdent. Una escola de debò. La companyia de nens de la seva edat. Esports. Catequesi. Nadal.

—Bestieses—vaig dir jo, mirant de mostrar-me tan afable i indiferent com podia, perquè estava tan preocupat per la tieta Mame i en Michael com la Pegeen, només que no volia que ella se n'adonés—. Com em deia sempre la tieta Mame, es pot aprendre més en deu minuts a la sala de casa seva que en deu anys a l'escola. I tenia raó. Vaig veure més nens de la meua edat dels que hauria volgut veure. I, pel que fa a Nadal, sempre em feia uns regals francament bons.

—¿Com ara?

Tot el que podia recordar, improvisadament, era una llista d'objectes que no haurien confortat gens ni mica una mare preocupada: un caïman viu, una espasa de samurai, un ximpanzé que va morir poc després i una matrícula vitalícia a l'escola de ball d'Arthur Murray.

—Oh, res. Coses molt boniques.

—Però ¿no t'adones que ens ha robat el nen? Si entrés ara mateix en aquesta habitació, no reconeixeria els seus propis pares. Oh, sé molt bé a què juga. Jo també sóc una dona. El seu objectiu és apoderar-se del nostre fill i ficar-se'l a la butxaca per ensenyar-li la vida tal com la veu ella, «la vida segons Mame Dennis Burnside», i que acabi tan eixelebrat i excèntric com ella.

—Sisplau—vaig dir jo—. Ella em va educar des que tenia deu anys fins que me'n vaig escapar, és a dir, fins que et vaig conèixer. ¿Em trobes tan estrany, a mi? ¿No veus

que em dutxo cada dia i tinc una feina decent en una empresa seriosa? ¿Que potser tinc una col·lecció de botes i fuets al soterrani? ¿Que potser no pago els impostos i torno a casa cada nit en el tren de les sis i tres? De vegades fins i tot m'agradaria ser una mica més pintoresc, una mica menys avorrit.

—A mi també, però això no hi té res a veure. El que aquí importa és que la teva tieta es va endur el nostre fill fa dos anys i mig. Ens va prometre que el nen tornaria a casa la primera setmana de setembre, i ja som al 1957 i...

—Sigues raonable, Pegeen. La tieta Mame no va especificar el setembre de quin any.

—No m'interrompis! A poc a poc se l'ha anat fent seu. Primer un telegrama suplicant-nos que el deixéssim quedar fins a Nadal. No hauria d'haver-ho consentit, però hi vaig caure. Després una llarga carta dient-me que el noi esquiava tan i tan bé i que la neu estava fabulosa a Chamonix, i que quina facilitat tenia en Michael amb el francès. Va ser culpa del francès. Ella sap molt bé la flaca que tinc per Racine.

—Jo sempre l'he trobat més aviat avorrit.

—El següent que vam saber és que la Dama Generositat tenia el nostre fill vestit de bus entre taurons, barracudes i no sé pas què més.

—¿No et queixaves que no feia cap esport?

—I després aquella oportunitat meravellosa d'anar a la Ciutat Prohibida i de jugar amb el Dalai Lama. Després va ser l'audiència papal. Després el degà roig de...

—I també et queixaves de la religió.

—De tot, em queixo. Ja era prou horrible quan sabíem on paraven, però és que els darrers quatre mesos no hem rebut ni una sola notícia: ni una carta, ni un telegrama, ni tan sols uns quants gargots en una postal. És molt possible

que aquesta tieta boja teva tingui el pobre innocent fumant, bevent, consumint drogues...

—No siguis ridícula! El nen ja furtava cigarrets quan tenia sis anys. Sempre li has deixat ensumar el líquid aquest que fas servir per treure l'esmalt d'ungles. I el teu pare li donava glops de cervesa quan encara era al bressol. La tieta Mame potser és poc ortodoxa, però és una dona de fiar. Jo no estic gens preocupat, ni mica—vaig mentir.

—Més a favor meu! T'ha educat per ser un pare desnaturalitzat. I jo estic molt preocupada. Morta de preocupació! Ell és massa petit i ella massa vella.

—Si et sentís dir això, t'arrencaria els ulls. A més a més, és una companya de viatge d'allò més animada. A mi em va portar per tot el món, ¿i on sóc ara? A Verdant Greens, convertit en un home de mitjana edat, guanyant pes, perdent cabells, casat i escarxofat.

—¿Quan et va portar a fer la volta al món?

—Ui, fa molt de temps. Abans de la guerra.

—¿Per què no m'ho havies dit?

—¿No t'ho havia dit? Doncs potser perquè no hi havia gaire cosa a dir. Ja m'entens, Pegeen, la típica vida de turista.

—No pateixis, tenim tota la nit. Pots començar a explicar-m'ho ara. ¿Quan va tenir lloc exactament, aquest *grand tour*?

—Oh, fa molt de temps. Deu, quinze, vint anys. Era el 1937, just després que m'expullessin... just després d'acabar els estudis a l'Acadèmia Sant Bonifaci, abans d'entrar a la universitat.

—¿Quant temps vas ser fora?—va preguntar la Pegeen.

—Bé, un temps indefinit. Gairebé totes les visites de la tieta Mame són indefinides i rarament arriba enlloc quan toca. Potser aquesta és la raó per la qual en Michael triga tant a tornar a casa.

—¿Dos anys i mig?

—¿Per què no bevem alguna cosa, estimada?

—Queda't aquí assegut i comença a parlar. T'escolto mentre ho preparo. Va, comença.

—Bé, no tinc res a dir, de fet. En Michael va anar a l'Índia i van començar des d'allà. Nosaltres vam anar cap a l'altra banda.

—¿Quina banda?

—Doncs vam salpar el maig de 1937 en el vell *Normandie*. Quin vaixell!

—Ja l'he vist—va dir la Pegeen acostant-me una beguda—. Continua.

—Bé, no ens vam endur l'Ito...

—¿Et refereixes a aquell intern japonès seu que riu com un ximplet?

—L'Ito sempre ha estat un molt bon amic—vaig contestar amb dignitat—. Tant de la tieta Mame com meu. Ell va venir més tard, però vam marxar nosaltres sols. Ens vam instal·lar a la suite Deauville del *Normandie*, sopàvem a la taula del capità i viatjàvem amb tota la pompa i circumstància del món. I ja està, això és pràcticament tot.

—Continua—va dir la Pegeen amb un to de veu com dient «Parlo seriosament».

—Bé, si la memòria no em falla, el *Normandie* solia atracar a França.

—¿I?

—I vam anar a París...